Utlåtande KoUU 11/2018 rd– RP 35/2018 rd

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om regionutveckling och tillväxttjänster och till vissa lagar som har samband med den

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om regionutveckling och tillväxttjänster och till vissa lagar som har samband med den (RP 35/2018 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för utlåtande till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- specialsakkunnig Lari Anttonen, arbets- och näringsministeriet
- konsultativ tjänsteman Tarja Reivonen, arbets- och näringsministeriet
- utvecklingsdirektör Outi Ryyppö, arbets- och näringsministeriet
- trafikråd Mervi Karhula, kommunikationsministeriet
- direktör Anna Saarlo, Trafikverket
- direktör Anders Östergård, Södra Österbotten närings-, trafik- och miljöcentral
- avdelningsdirektör Sini Puntanen, Helsingforsregionens trafik
- förändringsdirektör Timo Vesiluoma, Satakuntaförbundet
- specialsakkunnig Annukka Mäkinen, Finlands Kommunförbund
- verkställande direktör Mika Mäkilä, Linja-autoliitto
- verksamhetsledare Minna Soininen, Suomen Paikallisliikenneliitto - Finlands Lokaltrafikförbund r.y.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- Trafiksäkerhetsverket
- Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Karelen
- Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland
- Tammerfors stad
- Nylands förbund.

Inget yttrande av
- Kommunikationsverket
- Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Lagen om regionutveckling och tillväxttjänster i den nu aktuella propositionen är en ramlag som enligt uppgifter till utskottet senare kommer att kompletteras av bland annat en lag om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster, en lag om rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster och en lag om främjande av integration. Vid utfrågningen fäste de sakkunniga utskottets uppmärksamhet vid att målen med propositionen flyttar tyngdpunkten mot strävan efter tillväxt men att schemat för att fördela finansieringen av tillväxttjänsterna inte till alla delar stöder detta mål. Kriterierna är passiverande faktorer såsom antalet arbetslösa, arbetslöshetsgraden och företagens verksamhetsställen.

I den gällande lagstiftningen om regionutveckling föreskrivs det om samarbete vid och samordning av trafiksystemplanering under landskapsförbundens ledning. I det nya lagförslaget föreskrivs det inte längre om trafiksystemplanering, utan denna ska enligt regeringens proposition med förslag till landskapslag (RP 15/2017 rd, 6 § 14 punkten i landskapslagen) höra till landskapet. Närmare bestämmelser om trafiksystemplaneringens innehåll, växelverkan och processer finns i regeringens proposition om ändring av landsvägslagen (lagförslaget om trafiksystem och landsvägar, RP 45/2018 rd).

Trots att lagen om regionutveckling och tillväxttjänster är en ramlag behandlas trafiken bara marginellt i den. I propositionsmotiven nämns infrastruktur, olika tjänsters tillgänglighet och tryggande av tillräckliga data- och trafikförbindelser främst som åtgärder som minskar utvecklingsskillnader mellan de olika regionerna. Utskottet påpekar att fungerande strukturer som stöder den ekonomiska och sociala utvecklingen, det vill säga infrastruktur, är nödvändiga inte bara för befolkningen i ett område utan också för näringslivet och därmed för utvecklingen och tillväxten. Eftersom trafiken och en säker informationsförmedling utgör själva grunden för utvecklingen borde de ha behandlats grundligare i propositionen, och detsamma gäller den infrastruktur och de dataförbindelser som stöder dessa.

Trafikens och infrastrukturens roll i främjandet av utvecklingen

Tillgängligheten eller med andra ord trafikens infrastruktur och logistiken har stor betydelse för ett områdes utveckling. Enligt de sakkunniga är tillgänglighet en av de viktigaste förutsättningarna för näringslivet och för tillväxten. Trots att e-förbindelserna och e-tjänsterna hela tiden ökar i antal och betydelse är den fysiska tillgängligheten, alltså läget med avseende på transportförbindelser, fortfarande en viktig faktor för ett områdes utveckling, tillväxt och konkurrenskraft, särskilt när man beaktar till exempel företags etablering, logistiken i fråga om råvaror och produkter och tillgången på arbetskraft.

Utvecklandet av trafiksystemet. Systemet för planering av regionutvecklingen i lagförslaget har också samband med regeringens proposition om ändring av landsvägslagen. Landskapets trafiksystemplan ska framöver grunda sig på växelverkan mellan olika nivåer (riksnivå, landskapsnivå, stadsregioner och kommuner) och kontinuerligt samarbete mellan de olika aktörerna. I de landskapsprogram som landskapen utarbetar samordnas trafiksystemplanerna med landskapets

övriga utvecklingsmål. Trafiksystemplaneringen i landskapen och kommunerna ska grunda sig på samarbete och ömsesidig växelverkan och hänsyn.

Utskottet välkomnar att man genom trafiksystemplanering kan öka långsiktigheten vid utvecklandet och underhållet av trafiksystemet samt vid främjandet av markanvändningen, bostadsproduktionen och näringslivet. Utskottet anser att utvecklandet av trafiksystemen måste ske på lång sikt och hänvisar också till den parlamentariska arbetsgruppens ställningstagande för en planeringsperiod på tolv år. Trafiksystemplaneringen i landskapen bör ske i nära anknytning till den riksomfattande planeringen och planläggningen, särskilt i tillväxtkorridorerna.

Bestämmelser om tillväxttjänster och samarbete finns i 14 § i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster. Enligt paragrafens 2 mom. kan tjänsteanordnare och producenter i samarbete planera, utveckla och genomföra helheter som bildas av landskapens och kommunernas tjänster. Enligt arbets- och näringsministeriet avses i bestämmelsen det samarbete av allianstyp som föreslås för ordnande och produktion av andra kommunala livskraftstjänster än de lagstadgade och av landskapens tillväxttjänster.

Enligt uppgift till utskottet kom regeringspartierna i januari 2018 överens om att samordningen av tillväxttjänsterna på landskapsnivå och kommunernas livskraftstjänster ska förbättras genom en så kallad alliansmodell. Syftet med samordningen är ett så stort genomslag som möjligt. Utskottet anser att denna utgångspunkt kan understödjas. Kommunerna och de utvecklingsbolag som har ställning av anknutna enheter till dem har av hävd gett företagen och de som ämnar bli företagare handledning i användningen av offentlig företagsservice.

Utskottet ser det som viktigt att i de regionutvecklingsbeslut som avses i propositionen också beakta de strategiska riktlinjerna för trafiksystemet och kollektivtrafiken. När trafiksystemen utvecklas måste man beakta alla trafikformer och utsläppsmålen för trafiken. Det är således också viktigt att granska kollektivtrafiken och nya trafikformer. Utskottet understryker att de strategiska riktlinjerna för trafiksystemet och kollektivtrafiken är en viktig del av utvecklandet av regionernas livskraft.

Utskottet välkomnar de nya modellerna för samarbete och samverkan mellan de olika nivåerna riksnivå, landskapsnivå och kommunal nivå. Samtidigt behöver de enskilda landskapen ändå ha kvar möjligheten att utveckla och skapa tillväxt i sitt eget område exempelvis i de fall när grannlandskapen har andra utgångspunkter och intressen.

Digitaliseringen och säkerheten i samhället

Informationssamhällets snabba, fungerande och säkra dataförbindelser är enligt de sakkunniga av särskilt stor vikt för att nå målen med lagen om regionutveckling och tillväxttjänster. E-tjänsternas betydelse kommer att öka både inom näringslivet och vid utvecklandet av myndigheternas tjänster. Tillgången till tillväxttjänster kommer således i hög grad att påverkas av hur bra man lyckas med digitaliseringen och av de digitala tjänsternas tillgänglighet.

Utskottet understryker vikten av fungerande tjänster. Tjänsterna måste vara tekniskt, ekonomiskt och innehållsmässigt tillgängliga. Detta ställer krav på aktörerna, eftersom tjänsterna måste vara

förståeliga och tillgängliga för alla kundgrupper. Det behövs många olika typer av tillgängliga e-tjänster. Det behövs tjänster i lättläst form och tjänster för personer med olika slags funktionshinder, såsom personer med nedsatt syn, hörsel eller rörelseförmåga, samt tjänster i lättläst form på flera olika språk för språkliga minoriteter.

Informationssäkerhet och funktionssäkerhet i samhället. Vid utvecklandet av regionerna och skapandet av tillväxttjänster bör man komma ihåg att i fråga om e-tjänsterna säkerställa informationssäkerheten och funktionssäkerheten i samhället. Utskottet upprepar här vad det tidigare sagt om cybersäkerhet i samband med statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna 2019—2022 (KoUU 10/2018 rd — SRR 1/2018 rd). Utskottet understryker på nytt att så kallad cybersäkerhet inte bara rör kommunikationsområdet utan i ett bredare perspektiv handlar om hur hela samhället fungerar och hur säkert det fungerar. Här har vi att göra med exempelvis alla betalningar i samhället, säker användning och tillämpning av data, 5G-teknik, smarta transporter och digitalisering av transporter, bland annat taxitrafiken. I takt med att sakernas internet vinner terräng ökar cybersäkerhetens betydelse i hushållens vardag.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottet föreslår

att förvaltningsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 25.5.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ari Jalonen blå
vice ordförande Mirja Vehkaperä cent
medlem Mikko Alatalo cent
medlem Jyrki Kasvi gröna
medlem Jukka Kopra saml
medlem Suna Kymäläinen sd
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Markku Pakkanen cent
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Satu Taavitsainen sd
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent
medlem Sofia Vikman saml.

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.